

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXV.

V Celovcu, 1. septembra 1906.

Štev. 35.

Današnja številka obsega 6 strani in ima prilogo: Promemoria koroških Slovencev glede volilne reforme za državni zbor.

Po mariborskem shodu.

Pretekli četrtek se je vršil politični shod v Mariboru za koroške in štajerske Slovence. Resolucije bralec „Mira“ čita na drugem mestu. Kaj se naj v obče pove o shodu? „Slovenčeva“ stranka z njim ni zadovoljna in stranka „Narodova“ nima povoda ga zase reklamirati, in to je dobro. Korošci pa, kaj naj ti rečejo? Korošci so našli v Mariboru prijatelje, in gotovo bodo vedeli ceniti prijateljska čustva in prijateljsko pomoč v težki politični in narodni borbi, ki jo imajo s silnim nasprotnikom v deželi. Borba, ki so jo pa Korošci zdaj imeli z Ljubljano, za nje ni bila nečastna, in nikdo, ki je vso stvar zasledoval, ni mogel reči, da bi bilo boljše molčati zdaj na usodepolne udarce, ki so slovensko zemljo doleteli. Kar se je storilo, bil je neki minimum, neki dokaz, da, če slovenski Korotan ne more živeti, on ni volje, nečastno umreti.

Težkoče poslaniškega poklica pozna vsakdo, ki se bavi z javnimi zadevami. In Korošci, ki nimajo sami poslance, vedo najbolj ceniti vrednosti vrlega zastopnika, vedo ga ceniti, kakor se stradani berač ve ceniti ponujeni mu kos kruha. A zaradi tega se vendar ne more in ne sme molčati k vsaki stvari, ki jo poslanec ukrene. Tako molčanje bi le bilo znak ali nezmožnosti, ali nemarnosti. Stranka, ki ima zmožnih političnih moči, bo imela iskrene debate v svojih zborih in v časnih se bo na dostojni način vršila marsikatera menzura. Po menzuri bomo sešili rane, dali si bomo prijateljski roke in zopet delali v isto smer. Tako je politično življenje. Stranka brez zmožnih sodelovalcev bo sicer delala ali mirovala brez neprijetnih opominov, a zmagati bo mogla le tam, kjer najde nasprotnika še manj zmožnega. Zato je treba, da se javno posluša prijateljske kritike.

O dr. Plojevem govoru imamo poročati, da javnosti ni dal pojasnil, ki bi jih popred ne bila že znala. Gospod dvorni svetnik se je za Koroško osebno mnogo trudil, za kar mu bodo Korošci posebno hvaležni. A ker je zatrjeval, da so poslanci storili, kar so mogli, to je, kakor je dr. Brejc odgovoril, trditev, o kateri ni vsakdo

prepričan, da bi bila resnična. O Italijanih se ve, da so kot politiki zelo spretni, o Nemcih, da so brezobzirni. Po teh potih se dá seve marsikaj doseči; zadnji dogodki so dokazali, da sta ta dva naroda dosegla, kar se jima morebiti niti sanjalo ni, da bi mogla doseči. S spretnostjo ali brezobzirnostjo slovenska delegacija ni nastopala. Brezobziren ne sme biti vsakdo, in spreten je tudi le, komur je spretnost dana. Pripoznavamo, da je maloštevilni slovenski oddelek moral premišljevat, ali kaže odločno se odtegniti sodelovanju, ali pa kaže ostati poleg, ko se rišejo na zemljevidu usodepolni volilni krogi od vlade in njenih zaveznikov. V pravem trenutku bila je tudi brezobzirnost na mestu. Nastopanje Bartolijevo je zato jasen dokaz.

In spretnost? Marsikomu je prirojena, drugi se je mora pa učiti. Da bi hoteli politiki spoznati na pravem mestu resnico, da se živi politično ob kompromisih. To se pravi: na eni strani odjenjam, če najdem na drugi nadomestilo. Takih kompromisov potrebuje v razne stranke razcepjeni narod, kadar je treba skupnega postopanja. Ne govorimo o ljubljanskih liberalcih, ker se strinjamo popolnoma z izjavo dr. Brejčev: želimo tudi „Narodovi“ skupini prej ko mogoče zasluženi pokoj. A iz početka se je moglo povzeti, da sploh med slovenskimi poslanci ni bilo sporazumljenja. Poslanec št. 1 bil je pri ministru, da ga pouči; pride potem poslanec št. 2 pred isti prag, in minister je nad njegovo izjavo ves osupnjen, očitno, ker mu je prvi pravil kaj drugega kot drugi. Vsa Slovenija ima braniti vitalne svoje splošne interese, svoj ugled, svojo last: a posamni gospodje sedé kakor koklje na svojih gnezdih ter postanejo vsi srditi, če se kdo približa njihovem vališču. In oni, ki gnezda ni našel, se zaletava kmalu v to, kmalu v drugo last.

Bojimo se, da bi ne bil zopet kdo žaljen, bojimo se pa še bolj, da zgodovina ne bode dala častnega izpričevala spretnosti slovenski delegaciji. Kdor se je v Mariboru ogledal po zborovalcih, se ni mogel obraniti misli: toliko inteligence, toliko moči, in zakaj je naše politično življenje tako ohromelo? Ker ni celokupnega dela. Nas ne razbija nasprotnik, le nikdar se še narod ni dosti potrudil priti do edinosti. V slogi je moč in iz složne celote bomo našli tiste sposobne voditelje, ki bodo kot katoličani: simplices

sicut columbae, blagi kot golobje; a kot politiki: prudentes sicut serpentes, spretni kot gadje. Vsa naša politika mora kreniti na drugo pot.

Katoliški shod v Ljubljani.

H katoliškemu shodu prišlo je v Ljubljano nad 6000 ljudi! Z drugimi Slovenci veselimo se tega pojava katoliškega mišljenja tudi koroški Slovenci. Največja armada ne zamore nič brez pravih poveljnikov, in največji narod bo podlegel drugim, če nima pravih voditeljev. Poveljniki pa se najdejo na bojišču. Vsakdanje narodne borbe dajo tudi narodu voditelje. Le ti voditelji pa morejo ljudstvo navdušiti na velikih shodih, na teh morejo spoznati svoje prijatelje in pomagale, na teh morejo dati narodu novih idej, za katere se bo borilo jutranji dan. Vse to se vrši na velikih shodih. Tukaj tudi narod vidi, kolik je, v množini dobi vsakdo poguma. Da, sloga jači! Taki shodi narod združujejo, dajo vsemu narodu skupen smoter, povedo mu, za katere svetinje se je treba najpoprej in najodločneje upostaviti, dajo narodu navdušenja, da postane podoben bobnečemu potoku, ki se vsipa srdito s planin preko največjih skal nizdol v dolino. Manjši ko je narod, tem več mu je živahnosti in odločnosti treba, in ker je slovensko ljudstvo tako maloštevilno v primeri z drugimi, mora z delavnostjo nadomestiti, kar ne more s številom. Zato se tudi mi iskreno veselimo katoliškega shoda v Ljubljani.

Tega veselja nam pa prav nič ne kali dejstvo, da se je katoliški shod od osebe, ki ima o taktu in bontonu očitno še drvarske pojme, zlorabil v namen osebnega maščevanja nad nepokornimi Korošci. „Es muss auch solche Käuze geben!“

Na prvem slovesnem shodu govoril je najpopred naš „prijatelj“

dr. Šusteršič:

o „veri in politiki“, toda tako-le:

Prezvišeni vladike! Slavni zbor!

Nedavno so v Celovcu zborovali koroški Slovenci in so sklenili, da se ne udeležijo tretjega slovenskega katoliškega shoda in sicer zaradi tega ne, ker je volilni odsek v državnem zboru sklenil, da Koroška dobi en slovenski mandat in ne dveh, in pa zaradi tega, ker so trdili, da je baje temu kriva „Slovenska Ljudska Stranka“. Ta sklep, gospoda moja, kaže,

radi. Takoj se dvignejo štirje in gredo na postajo, pa ne v čakalnico I. razreda, niti II., niti III., temveč tjakaj, kjer se spravlja blago, ki pride po železnici. Tam podajo nekemu možu s cesarsko čepico listek, in ta začne iskati po skladišču. Dolgo ni iskal, saj Tonetova ljuba ni bila šivanka.

„Tukaj je!“ reče in pokaže na neki čuden zaboj v kotu, trebušast v spodnjem delu, po sredi z dolgim vratom, na vrhu z drobno glavico. Tonetova ljuba se je pripeljala tedaj v zaboj? Da. Vsi štirje skočijo k njej, in vsak jo je hotel zadeti na ramo.

„Nak!“ je rekel odločno Tone! „ljuba je moja, in jaz jo ponese v vas.“

In res jo je nesel na svojih čvrstih ramah v ono malo hišico. Tam so že čakali trije drugi tovariši. Tone odloži zaboj in Štramelnov, ki je imel najmanjšo ljubico, se ni mogel načuditi, kako obsežno ljubo si je privoščil Tone.

Odpri lo previdno zaboj, odstranili zadnjo desko in Tonetova ljuba je — padla Tonetu v naročje. „Haaa!“ so se začudili drugi.

Pa je res bila lepa Tonetova ljuba, ali — da vam izdam sedaj njeno ime — velika berda, ki so jo naročili iz Zagreba.

Tone je bil namreč tamburaš in njegovi tovariši tudi.

Sedaj so šele s pravim veseljem prijeli svoje ljubice — tamburice okolu vratu in zabrenkali so, da je bilo kaj. Vmes pa se je oglašala Tonetova ljuba — berda — s svojim debelim glasom.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Podlistek.

Tone in njegova ljuba.

(Spisal Ferdo Plemič.)

Tone je bil nesrečen, grozno nesrečen, in nič mu ni pomagalo, da se je tožno oziral po ogromnih Dobračevih pečinah; nesreča se ga je prijela, pa konec. Saj vemo, da imata nesreča in smola isto lepo čednost, kakor jo ima na primer vsak židovski potovalni barantač, namreč odkrižati se ju ne moreš tako izlepa.

Tone je bil zaljubljen, a to še ni vsa nesreča, ker to se lahko pripeti vsakemu. Glavna smola je bila, da je bil Tone pristen Korošec, njegova ljuba pa tam nekje v Zagrebu doma. Videla se nista nikdar in vendar je Tone hrepenel z vsem srcem po njej. Čudno, kaj ne? Pa resnično.

Posebno je Toneta prevladovalo hrepenenje v lepih večernih urah, kadar so drugi njegovi vrstniki objemali svoje debelejšje ali drobnejše ljubice okolu vratu in jih pritiskali k sebi, da so kar cvilile in pele včasih lepo, včasih manj lepo. Tone je pa takrat sedel v mali hišici, vlekel iz svoje pipe, pihal dim od sebe in nekako nevoščljivo gledal svoje tovariše. Tedaj je pogosto dejal: „Hm, ko pride moja ljuba iz Zagreba, potem bo vse drugače.“

„Tudi mi jo že težko pričakujemo, le podvizaj se!“ Tako so mu odgovarjali tovariši. Ali Tone je vzdihnil:

„Premalo denarja imam še!“

Cemu bo Tonetu denar? Kaj je mislil svojo ljubo kupiti? Zopet čudno, kaj ne?

Ali njegovi tovariši niso hoteli, da bi Tone preveč zdihoval, drugače bi mu počilo srce. Zato so se nekaj pomenili med seboj in so naprosili še druge rodoljube. To je bilo vrvenje v vasi! Pripravljali so veselico z igro in petjem, da bi s čistim dobičkom — kupili Tonetu — njegovo ljubo. Čudno, kaj ne?

Veselica se je posrečila. Kako bi tudi ne? Veselica je bila pač slovenska. Sedaj je bilo denarja dovolj, in pisali so v Zagreb po Tonetovo ljubo. Oj kako je bil sedaj Tone vesel! Pozno v noč je vedno premišljal o svoji ljubi, ki je imela priti. Pogosto je hodil na železniško postajo povpraševati, če je njegova ljuba že prišla.

In Tone je bil že poročen, in žena mu je še živela. Potem je bila njegova ljubezen pregrešna, boste rekli. Ne, ni bila pregrešna. Čudno, kaj ne? Pa boste kmalu videli, da imam prav.

Pismonoša je prinesel listek s postaje, in ta listek je Toneta močno razveselil. Brzo steče do svojih tovarišev in jim zavpije:

„Je že prišla iz Zagreba, je že tu. Pogledjte listič!“

„Tovariši so pogledali listič. Ta listič ni bil rdečkast kakor so navadno zaljubljena pisma, tudi rdečega srčeca ni imel naslikanega zgoraj v levem kotu, niti rože. Pač pa je bil tamkaj cesarski kolek in spodaj je bilo zapisano, da je prišla Tonetova ljuba iz Zagreba in celo, kako — težka je.

Grozno!

„Pojdimo ponjo!“ so zavriskali Tonetovi tovariši in pokazali so s tem, da jo imajo tudi oni

Naročujte edini koroški slovenski list »Mir«!

kaka konfuznost nazorov vlada še celo v krogih, ki bi morali imeti jasne pojme in vedeti, za kaj se gre, kadar se v današnjih časih zberó katoliški Slovenci. Ta konfuznost je simptomatična tembolj, ko je na tem shodu bilo celo 27 rimsko-katoliških duhovnikov, ki so pritrdili temu sklepu. Seveda so utemeljili svoj za vsakega resnega in razumnega slovenskega katolika popolnoma nerazumljivi sklep s tem, da so rekli: katoliški shod v Ljubljani, to je le shod S. L. S. Jaz imam pravico govoriti tukaj in povsod v imenu S. L. S., kajti 2000 zaupnikov me je iz svojega svobodnega prepričanja volilo za načelnika S. L. S., protestujem pa proti temu, da bi današnji shod bil shod S. L. S., kajti shoda bi ne smel nihče drugi sklicati, nego vodstvo S. L. S., kojega načelnik sem jaz. Jaz tudi nisem prišel sem in ne govorim tukaj kot načelnik S. L. S., tudi nisem prišel sem in ne govorim tukaj kot član S. L. S.; tudi nisem prišel sem in ne govorim tukaj kot državni in deželni poslanec, prišel sem iz tistega nagiba in po tisti pravici, kakor vsakdo izmed vas, in samo radi tega govorim tukaj. Prišel sem in govorim edinole kot ponižni vernik svete in edinoizveličavne katoliške cerkve. Tukaj nisem član S. L. S. in nobene druge stranke ne, tukaj smo le katoličani in Slovenci. Tukaj se ne gre za to, ali Koroška ali katerakoli dežela po novem volilnem redu dobi en mandat več ali manj, to je vprašanje, ki spada na drugo polje in ne na katoliški shod. Tukaj je le vprašanje, ali smo prav storili slovenski katoličani, da smo se zbrali na ta shod, ali imamo pravico in ali imamo vzroke, zbrati se na takih shodih. To je vprašanje, katero je odločilno zato, ali kedo pride na današnji tretji katoliški shod, ali pa naj ostane doma za pečjo. Naj bi se vendar ti čudni katoliški modrijani učili od nasprotnikov katoliške cerkve! Danes, ko tu zborujejo v bratskem objemu sovražniki naši, tisti, ki so sicer tudi med seboj sovražniki, ki so se nedavno še blatili med seboj, zborujejo danes skupaj soc. demokracije v bratskem objemu z dr. Tavčarjem in njegovo gardo, soc. demokrati, ki so rekli, da njim gre čez vse demokratska misel, da njim gre čez vse splošna in enaka volilna pravica. Social-demokratski delavci v bratskem objemu s tistimi, ki so rekli, da so oni le stranka tistih, ki kaj imajo, v bratskem objemu s tistimi, ki so kruto, nečuvno kruto psovali slovensko delavstvo! Ali združila jih je v tem trenutku ena sila, sila skupnega sovraštva zoper to, kar nam je sveto. Zares, ta shod sovražnikov je kakor v posmeh tistim celovskim modrijanom. Sovražstvo je združilo še celo nasprotnike, da skupaj kažejo sovraštvo zoper verske svetinje naše. Vprašam Vas, ali ni ljubezen močnejša nego sovraštvo? Ali ne bi mogla, ako družni na eni strani sovraštvo, na drugi strani družiti ljubezen, bratska ljubezen, vseh tistih, ki priznavajo enega Boga, eno vero, enega Krista? In vendar danes žalibog ne vidimo v obilnem številu zastopanih koroških Slovencev in mi jih zato pomilujemo, kot slovensko katoliško ljudstvo, da so se žalibog dali zapeljati k temu nepremišljenemu koraku. Sebi so mislili s tem koristiti, ali veselje so napravili, trenotno veselje seveda, le sovražnikom katoliške cerkve, škodovali pa sami sebi. Toda kaj porečem o celovških modrijanih, ko je tam na celovškem shodu nastopil katoliški duhovnik in se spodtkal nad tem, da S. L. S. snuje katoliška dijaška društva. Čuden katolicizem tega župnika! Če ima kdo pravico, spodtkati se nad tem, ako se snujejo slovenska katoliška dijaška društva, gotovo katoliški duhovnik, ako je zvest svoji veri, nima te pravice. Sicer se pa naj g. župnik potolaži. S. L. S. ni osnovala nobenega katoliškega akademičnega društva, pač pa so jih osnovali vrli in pogumni katoliški dijaki, katoliški akademiki, katerim gre za to čast in hvala celega slovenskega naroda.

Kaj porečem nadalje, če je eden teh gospodov še celo imel žalostni pogum pisati, da bi se ponižal, ako bi prišel na slovenski katol. shod? Ponižal!! Kdo se poniža, če pride tja, kjer je zbran cvet vernega naroda in njegovi prevzvišeni vladiki! Ponosen naj bo vsak, tisti pa, ki misli, da se poniža, ako pride, ima prav, ako ostane doma.

Tedaj slavni zbor, volilna reforma je vzrok, da bratov koroških Slovencev danes vsaj v obilnem številu ne moremo tukaj pozdraviti. Sicer jih je nekaj tukaj in Bog jih živi, ali gospoda moja, volilna reforma je vzrok, da jih ni več, in zato imam pravico tudi o tej volilni reformi danes spregovoriti par besed.

Gospoda moja! Volilna reforma ni verska stvar. Dober katolik je lahko za splošno in enako volilno pravico, ali če je proti vsaki volilni pravici in za absolutno gospodstvo vladarja. Mi tudi nismo za splošno in enako volilno pravico, ker smo katoličani, temveč smo zanjo zaradi tega, ker ljudsko in demokratično čutimo.

Vem, da ta reforma ne prinese vsega, kar bi slovensko ljudstvo imelo pravico terjati, vem, da je v njej marsikaj pomanjkljivega, vem, in bolje, kot vsak drugi, — koliko napora je bilo treba, da volilna reforma ni še veliko slabše izpadla za pokrajinske Slovence; ali ker v nekih pokrajinah ravno mene napadajo, zato v tem slovesnem trenutku rečem, da, kar se tiče mojega in dela tovarišev, z jasnim čelom stopamo ne pred sodbo političnih otrok, ki so potrebni še pouka in semtertje morebiti tudi še očetove palice, temveč pred sodbo zgodovine, ki bo enkrat priznala, da pomenja ravno ta volilna reforma vključ vsem njenim hibam uprav velikanski napredek slovenskega naroda.

Ali so ljudje, o katerih sv. Pavel pravi, da do njih resnica nikdar ne pride, in katere, kakor nepremagljiv magnet, vleče zmota in laž. Njim ne moremo drugače pomagati, kakor s tem, da jih vklepamo v svojo molitev.

Na ljubeznivosti gosp. govornika na katoliškem shodu imamo za danes le par besedi!

Govor, ki ga čitamo v „Slovencu“, nas je šele prav prepričal, kako dobro je bilo, da Korošci niso šli v Ljubljano. In če bo gospod načelnik S. L. S. še večkrat nastopal tako kot govornik, naj bo prepričan, da Korošcev sploh v Ljubljano več ne bo. S svojo palico naj načelnik S. L. S. dresuje svojega psička, da jo obeta Korošcem — je več kot neslana šala. Čudimo se, da se je katoliški shod — tako žalostno pričel! In ni se mogel drugače pričeti, ker isti človek nima dvoje src, nima dvoje glav. Strast v srcu mu goreča danes gorela mu bo tudi jutri.

Natančneje se bomo bavili s tem skrajno ponesrečenim govorom načelnika „Slovenske Ljudske Stranke“ kakor tudi z ostalimi obravnavami III. katoliškega shoda v eni prihodnjih števil. Da pa se ne bo reklo, da smo Korošci nehvaležni, pa naj že danes dr. Šusteršiču izrekamo zahvalo, da je z znano svojo spretnostjo sedaj

najbolj perečo zadevo koroških Slovencev postavil na čelo obravnavam katoliškega shoda. Uverjeni smo, da je s tem prav to nameraval, kar je v resnici dosegel, namreč: prepričanje, da je naša zadeva tako eminentne važnosti za ves slovenski narod, da bi se jo po pravici moralo na vsakem slovenskem shodu obravnavati kot prvo in najvažnejšo točko programa. Saj to je menda mislil g. dr. Šusteršič na katoliškem shodu zbranim tisočem slovenskega ljudstva „ad oculos“ dokazati!

Slovenci, spominjajte se Velikovoške šole!

Koroške novice.

Prijateljem koroških Slovencev! Slovenska Koroška s svojimi razmerami in zahtevami je bila dosedaj večini slovenskega naroda pravzaprav nekako — terra incognita, nepoznana. Obupni naš boj za obstanek, ki ga je v zadnjih časih še poostril boj proti nad vse krivični volilni reformi, je šele vzbudil v naših izvenkoroških bratih večje zanimanje za nas. Ali odkod naj dobi izvenkoroški Slovenec pojasnila naših razmer, kje naj se pouči o naših željah in zahtevah, ako ne v edinem slovenskem listu koroških Slovencev, v »Miru«. Zato smo tudi razposlali širom cele Slovenije v zadnjem času večje število iztisov našega lista slovenskim rodoljubom, o katerih smo prepričani, da se zanimajo za koroške Slovence ter njih dejanje in nehanje. Marsikdo je poslal list nazaj, ali lepo število iztisov se nam ni vrnilo, iz česar sklepamo, da se dotični rodoljubi žele natančneje informirati o naših stvareh. Današnje številko smo poslali vsem onim rodoljubom, kateri nam dosedaj jim poslanih iztisov niso vrnili. Opozarjamo torej dotičnike, **da jih bomo smatrali za naročnike, ako nam tudi te številke ne vrnejo.** V to svrhu smo tudi priložili položnice. »Mir« stane na leto samo 4 K. Pripomnimo naj, da je list že par let **pasiven**, čemur je mnogo pripomoglo to, da je prinašal celo predlansko leto »Domoljuba« kot prilogo, katera še dandanes ni plačana. — Rodoljubi slovenski! S podporo, ki jo s svojo naročnino naklanjate našemu listu, podpirate ne samo v veliki meri težnj koroških Slovencev, kajti trdno situiran list bo mogel tem uspešnejše buditi in hrabriti slovenski narod na Koroškem v boju za njegove in pa tudi vaše pravice. Zakaj pomnite, da smo koroški Slovenci predstraža cele Slovenije. Ako se ob naših prsih ne razbije sovražnikov naval, potem pridete na vrsto vi, in naši pogrebci bodo tudi vaši! Ako branite nas, branite sami sebe! Komur je torej kaj na tem, da ostanejo naše Karavanke nepremosten zid za našega skupnega sovražnika, stori svojo narodno dolžnost! — Slovensko časopisje prosimo, da blagohotno ponatisne te vrstice!

Zakaj se borimo? Mnogo ljudi je še vedno na Slovenskem tudi med inteligenco, ki še vedno ne vedo in ne razumejo, zakaj se koroški Slovenci tako z vsemi silami borimo proti volilni reformi, kakoršno je sklenil volilni odsek v državnem zboru. Da slovenskemu občinstvu zadevo še bolj pojasnimo, prilagamo današnji številki »Mira« dvoje zemljevidov, ki jasno kažeta, kaj nam je pustila vladna razdelitev volilnih okrajev in kaj smo terjali mi potom izpreminjevalnega predloga gosp. dvornega svetnika dr. Ploja, koji predlog pa je, kakor znano, propadel. Prosimo

zlasti vse optimiste volilne reforme in pa vse one, ki pravijo, da mi pretiravamo, ko trdimo, da nas ta razdelitev volilnih okrajev uničuje, da naj si vladno predlogo natančno ogledajo in potem svojo narodno vest in zdravo človeško pamet vprašajo, če ni dolžnost slovenskih poslancev, da tako spako z vsemi sredstvi pobijajo in rajši to volilno reformo pokopljejo, nego da bi privolili v razmesarjenje koroških Slovencev! Naš boj gre za ohranitev dosedanje teritorialne celokupnosti slovenstva na Koroškem, ki mu v tistem hipu podrežete vse že itak skromne življenske moči, ko dovolite, da se razbije na osem brezpomembnih kosov. To je princip in bistvo našega obupnega boja. Kdor ni čisto zaslepljen, mora nam prav dati in sam mora tudi pritrditi, če pravimo, da nenadomestne škode, ki jo s tako volilno reformo trpi slovenstvo na Koroškem in s tem slovanstvo sploh, niti primeroma ne odtehtajo pridobitve, ki jih volilna reforma prinese Slovincem na drugih krajih. Zato ne odnehamo in ne bomo nikdar odnehali opominjati in klicati: Poslanci, voditelji slovenskega naroda! Ne pozabite svoje dolžnosti napram najšibkejši in najnevarnejši meji svojega naroda! Ne dovolite za nobeno ceno, da se ta meja izroči sovražniku, ker sicer ne boste častno prestali sodbe objektivne, od trenutnih ozirov nemotene zgodovine!

Poročilo o mariborskem shodu smo morali zaradi obilice gradiva zapostaviti za prihodnjic. Ravno isto velja tudi za shod narodno-radikalnega dijaštva v Št. Jakobu v Rožu.

Osemdesetletnico svojega rojstva praznovala je mati našega celovškega rodoljuba, trgovca g. Fr. Sadnikarja, gospa Ivana Sadnikar v Ljubljani, dne 27. t. m. skromno in tiho v krogu svojih dragih čvrsta in zdrava na duhu in telesu. Častitamo! Tej pošteni in v resnici pravi slovenski materi želimo še prav mnogo let srečnega in zadovoljnega življenja!

Za »Učiteljski dom« so darovali mesto udeležbe na katoliškem shodu sledeči gg.: J. Jekl 5, F. Krajger 5, neimenovan kmet 5, V. Stangl 2, J. Pšeničnik 10, Izobraževalno društvo v Globasnici 10, J. Serajnik 5. Popred so uposlali: M. Nessler 10.50, V. Serajnik 20, A. Kaplan 5, J. Dobrovc 28, Hranilnica Šmihel pri Pliberku 10, J. Volavčnik 10, J. Kindlman 4, Mat. Wedenig 5, Mat. Randl 10, Val. Legat 5, J. Dolinar 5, J. Wieser 10, Fr. Michl 10, O. Sal. Pirc O. S. B. 10, Mart. Kovač 6, Posojilnica Spodnji Dragovgrad 50, Posojilnica Velikovec 50, neimenovan rodoljub po g. Fr. Treiberju 10, A. Aplen 5, J. Brabenec 5, J. Fric 5, S. Incko 10. Vkup 325 K. Hvala! Živeli nasledniki!

Duhovniške in cerkvene stvari. Premeščen je č. g. Ivan Dragasnik kot provizor iz Tinj v Podkloster. — Prezentiran je na župnijo Galicija č. g. Vaclav Čeh, dosedaj župnik na Radišah. — Umrl je v Mariboru dne 28. avgusta t. l. msgr. Lavrencij Herg, zlatomašnik, apostolski protonotar ad instar partic., inful. stolni prošt, kn.-šk. konzistorialni svetovalec, odlikovan z zaslužnim križcem „Pro Ecclesia et Pontifice“, ravnatelj kn.-škof. ordinariatske pisarne itd. v 78. letu svojega življenja. N. v m. p! — Medgorje. (Od Marijine družbe.) Včeraj na semenj, dne 26. t. m., se je tukaj blagoslovila nova zastava Marijine družbe. Ista je delo č. n. n. „Dobrega Pastirja“ v Harbachu pri Celovcu in velja 180 K s podobami Brezmadežne in sv. Jožefa. Ravno od teh nun je tudi zastava družbe v Celovcu, ki je sem prišla na to slovesnost in štela 12 udov. Pridigoval je č. g. France Lasser iz Št. Petra, in zastavo blagoslovil č. g. Vaclav Čeh, župnik na Radišah. Bog daj družbi obilnega blagoslova!

Slovenski znak. Kakor se je že poročalo, dala je napraviti znana narodna tvrdka Uršič in Lipej v Brežicah slovenski znak, jako okusno izdelan v email (cena 1 K), kateri se prodaja v korist družbi sv. Cirila in Metoda, in se je že od razprodanih znakov družbinemu vodstvu poslalo 50 kron; pri večjih naročilih se dovoli znaten popust. Naročijo se lahko znaki z varnostno iglo, ali z gumbom pri tvrdki Uršič in Lipej v Brežicah ob Savi. Ker se mala naročila po povzetju ne izplača razpošiljati zavoljo prevelike poštnine, se prosi, da se denar v znakah ali po nakaznici vnaprej pošlje. Večja naročila se lahko po povzetju razpošiljajo. Obenem se pa narodni trgovci vseh krajev prosijo, da prevzamejo prodajo slovenskega znaka.

Odbor za slovenski znak.

popolnoma uničila, v kapelskih gorah in še na Lužah (v Koprivni) vse potolkla, le nekaterim malo manj. Tudi v Solčavi še onstran Olšave je zblila oves, polomila pšenico i. dr. Ljudi je že vselej strah, kadar žito lepo stoji. Gorjanci so kar vse žito poželi, nekaterim pa še žeti ni bilo mogoče, tako je toča pomandrala v tla. Opomniti je treba, da so Gorjanci imeli še vse žito zunaj, ravno žetev bi se začeti imela. Tudi v naših gorah še ni požeto in je kmete strah, da jim bo obilni dež vse pokvaril. Poti so grozno zdelani. Na Lužah še seno ni pokošeno zaradi pomanjkanja ljudi. Nekateri naši sosedi v dolini so tožili, da je žito snetljivo, drugi, da je lahko, da ni vredno mlatiti. Torej ne bo, kakor se je po močni rasti pričakovalo. Seveda tudi sadja ne bo veliko, grozdja morda nič.

Št. Štefan pri Velikovu. Žalibog, da je slabo vreme preprečilo večjo udeležbo na shodu dne 19. avgusta. Pa došli so vendarle vrli Šentšefančani v precejšnjem številu. Govoril je g. dr. Arnejc o francoskih kolobocijah s katoliško cerkvijo in potem poudarjal, da ravno isti „francoski žegen“ tudi nam preti, ako se ne združimo v društvih in se ne ustavimo krutim sovražnikom. Potrebno je tudi z vso odločnostjo podpirati katoliške časnike in uničiti tako liberalcem najhujše orožje. Naročujmo „Mir“ vsi v društvu. Nato je slikal g. kanonik Rotter v zelo poljudnem govoru bitko pri Visu leta 1866. Kar pozabili smo usta zapreti, tako zanimivo je bilo. Zelo nas je razveselilo, da se gosp. župnik Treiber ni ustrašil slabega vremena in prišel iz Št. Ruperta k nam. Pa ga tudi radi imamo v svoji sredi. Hvale vredna sta tudi dva trdna junaka, ki sta prišla celo iz 3 ure oddaljenega Mostiča v najhujšem dežju na shod. Prihodnji mesec se vidimo na Djekšah. Na svidenje!

Vovbre. Baronu Helldorfu se je porodil dne 14. avgusta „princ“. Streljali so 21krat in veliko gospode pride nas zdaj gledat, ker imamo „princa“.

Djekše. (Junaki nemške kulture.) Ni dolgo temu, odkar se je v „Miru“ bralo, kako so se nekateri pristni nemški junaki iz Velikovca ob priliki pogreba rajne Kočmarice obnašali, in zdaj moramo zopet nekaj sličnega pisati. Pred kratkim je prišla iz Velikovca neka družba k nam. Pilo se je, da ni samo pri „štifletnih“, ampak tudi pri drugih krajih „venta“ teklo. Ker pa je bilo že prehudo, ločila se je družba. Eni so šli spat, dva druga pa — od svojih v svojem obžalovanju vrednem položaju zapuščena — sta ga naprej pila, da, pila sta ga cele tri dni. Veselo je bilo ta dva imenitna gospodčka pogledati. Eden je celo v neki tukajšnji gostilni ustrelil (!), še zdaj se vidi znamenje njegove spretnosti. Drugi — mogoče ravno isti, ne vemo prav — je celo svoje hlače v neki gostilni pozabil. Tako se je godilo na Djekšah. In tako se obnašajo nemški olikanci!

Djekše. (G. glavarja prosimo odgovora.) G. okrajni glavar, ali je vam znano, da se je neki praktikus, ki je že v zadevi v Št. Rupertu pobitih oken zaslovel, nekje tako obnašal, da se Bog usmili! Ali more tak človek biti še za kakšno službo? Prosimo, da ga za njegovo obnašanje pohvalite, ker sicer jako radi kaj pozabite.

Djekše. (G. glavar, da veste!) Dne 18. avgusta je bil god našega presvit. cesarja. Ta praznik se je obhajal, kakor je pri nas navada, jako slovesno. Streljalo se je, naš g. župnik je imel slovesno peto sv. mašo; navrh pa se je pel „Te Deum“ in potem cesarska pesem. Za petje je bilo na koro, kakor vsako leto, jako dobro oskrbljeno. Ker je fara slovenska in ker se celo leto poje slovensko, pela se je tudi cesarska pesem od pevcev jako lepo slovensko. To pa je gotovo zabolelo enega vaših uradnikov, ki je bil ravno ta dan na Djekšah. Zato je najpoprejši pogledal gor na kor, in potem pel nemško. Zoper nemško petje nič nimamo. Ampak vprašamo vas, g. glavar, ali se to spodobi za c. kr. uradnika, ko se vse tako slovesno obhaja, ko se lepo poje, da bi on s svojim petjem le druge zato postavljene pevce v cerkvi motil? Ali ga je mogoče slovenska pesem piknila? Ali mogoče tudi drugod, na pr. v Velikovcu, v cerkvi pri cesarski pesmi c. k. uradniki pojejo? Prosimo, poučite svoje uradnike in jim na srce položite, če hočejo nemško peti, naj pojejo doma v Velikovcu, nas pa naj vsaj s svojim petjem v cerkvi v miru pustijo. Sicer pa brez zamere.

Djekše. „Unser Kaiser ist deutsch, Sie müssen also deutsch singen, er versteht nicht windisch“ — naš cesar je Nmec, morate nemško peti, on ne razume slovensko. — Tako je povedal neki fantek tukajšnjemu organistu zavoljo cesarske pesmi v cerkvi na koro. Ta imenitni, seveda nemški fantek je pa sinček c. k. uradnika. Ta fantek pa hodi celo v šolo na

Dunaju, katera se Terezianum imenuje. Tako daleč gre nemška nestrpnost in predrznost! Odkod je dobil do tega pravico? Ali ga je mogoče njegova mati, s katero je bil tukaj na letovišču, poslala? Ali se tega v c. kr. šoli uči, da hoče ljudi, ki ga nič ne brigajo, celo v cerkvi naporno poučevati? Vemo dobro, da je naš cesar nemškega rodu; vendar pa ni nemški, ampak le avstrijski cesar, kateri vse sebi podložne narode, bodisi Nemce ali Slovane, mora enako ljubiti, kateri z veseljem tudi slovensko, njemu v čast zapeto pesem rad posluša. Naj se ta fantek rajši uči, in če hoče svojo nestrpnost pokazati, naj rajši doma med Nemci ostane, in naj ne hodi med Slovence na letovišče hujskat, ker bi se mu drugikrat znalo slabo goditi.

Globasnica. (Igra: „Rokovnjači.“) Znamenita narodna igra „Rokovnjači“ se je izborna igrala preteklo nedeljo pri nas. Pomniti je treba, da so se to pot „Rokovnjači“ prvokrat predstavljali na Koroškem. Narediti se je moral za obširno igro popolnoma nov oder. Tudi vsa druga oprava in priprava je bila večinoma nova in elegantna. Igralo se je nepričakovano dobro. Nekateri nastopi in prizori iz rokovnjaškega življenja so bili naravnost imenitni. Omenim le prizor v Črnem grabnu, ko si rokovnjaška druhal kuha v velikem svinjskem kotlu večerjo in zraven poje rokovnjaške pesmi. Videl sem slične prizore že v mestnem gledališču, ali zdelo se mi je, da je bil v Globasnici prizor v Črnem grabnu še bolj originalen. Jako ginljiv prizor je bil tudi, ko sodi glavarja rokovnjačev njegov lastni brat. Nastop Polonice, sodnika Štefana, gospe Poljakove in gospodjine Rezike v lepem salonu je bil eleganten. Škoda je le, da nam je dež zelo nagajal. Ker je zanimanje za igro veliko in ker je dež veliko obiskovalcev odvrgnil, se bo igra ponovila. Čas, kdaj se to zgodi, se bode pravčasno naznanil. Kdor hoče videti znamenite „Rokovnjače“, najlepšo narodno slovensko igro, naj ne zamudi prilike; imel bo izvanreden naroden užitek. Celo igro, vaje in vse priprave vodi iz blage prijaznosti gledališki izvedenec, ravnatelj g. J. H. iz Skalenodvora K., ker bi drugače težka in velika igra na Koroškem pač bila nemogoča.

Reberca. (Nemška kultura.) Slovensko planinsko društvo je letos zaznamovalo novo pot od postaje Reberca čez vas na Ojsterc (Obir) in je tudi napravilo napise. Napise je napravilo društvo proti principu samo zaradi tega dvojezične, da je oholi Nmec potolažen in da se vsaj deloma obvarujejo proti zlobni nemčurski roki. Ali tudi te uredbe Nemci v našem popolnoma slovenskem kraju ne upoštevajo. Štiri dni pozneje, ko se je napis postavil, je z drogom vred čez noč — kakor kafa zginil! To je zopet sijajen dokaz, na kako nizki stopinji je nemška kultura in njeni kulturonošci! Zaradi ubogega in potrebnega slovenskega napisa je moral tudi nemški žalostni konec napraviti. Dobro! Le kažite nam, kako se z dvojezičnimi napisi dela, vedite pa tudi, da pride, ko bo ljudske potrepljivosti konec, isto plačilo za vse samonemške izzivajoče napise!

Ruda. Tukaj se ljudje malokaj ženijo, še taki ne, ki imajo poklic za ta stan. Letos so bile šele tri poroke. Ganljivo pa je bilo videti, kako sta zadnja nedeljo popoldne, 19. t. m., dva stara zakonska, Ign. Albrecht, bivši fužinski delavec in predposesnik Rakovega posestva na Malih Djekšah, star 81 let, in njegova žena Apolonija, stara 76 let, v tukajšnji cerkvi praznovala svojo zlato poroko. Pred 50 leti sta bila poročena ravno v tej cerkvi in pred istim oltarjem, seveda vpričo drugega duhovnika in drugih svatov; samo ena priča je bila še ravno ista, kakor poprej. Precej ljudstva se je zbralo, da si pogleda to redko slovesnost, in tudi sinovi in hčere so prišle od daleč počastiti svoje ljube stariše in z njimi vred se veseliti. Po cerkvenem opravilu je bila veselica v gostilni pri Žolnarju, kjer se je zbralo mnogo ljudstva in se kratkočasilo pri godbi in plesu. Takih zlatih porok naj bi bilo še več!

Švabek. Toča, debela kakor orehi, nas je iznenadila na god sv. Jerneja popoldne in precej poškodovala, posebno hajdo. Pa ker je ta precej gosta, je upanje, da zopet zaraste. Marsikatera ptičica pevka je padla mrtva na tla, zadeta od ledene krogle. Letino imamo srednjo, ozimno žito je slabo, nekaj boljše jaro. Mošta bomo napravili za domačo potrebo.

Prevalje. (Zborovanje nemških požarnih brambov.) Zveza ognjegaških društev pliberškega okraja je zborovala tukaj 19. t. m. Priprave so obetale nekaj velikega, pa je dež vse skvaril. Tujih brambovcev ni bilo mnogo. Prišli so samo nekateri iz Guštanja, Možice in Pliberka. Hišne posestnike moramo to pot lepo pohvaliti, ker nihče ni razobesil frankfurtaric; samo raz hišo, v kateri stanuje g. dr. Herbst, ste pla-

polali kar dve. Sicer baje vre med našimi brambovci in se bo požarna bramba najbrž razšla. Zakaj? Če je struna preveč napeta, pa počí.

Poročilo gospodarske zadruga v Sinčivasi.

Opozarjamo zopet posestnike velikovške okolice, da Gospodarska zadruga dne 5. septembra (prvo sredo) zopet začne sprejemati žito v Velikovcu. Naj se posestniki z zaupanjem naslanjajo na društvo, ki nima namena izkoriščati koga, marveč povzdigniti kolikor mogoče ceno kmetijskih pridelkov.

V društveni hram smejo voziti le udje društva. Kdor hoče pristopiti plača 1 K pristopnine in vloži delež 10 K, ki pa ostane njegov in se mu pri odstopu vrne.

Posestniki naj dovažajo zdravo žito, da jih ne bo treba zavračevati.

V Sinčivasi se je promet z lečo jako živahno razvil, in ljudje morajo vendar enkrat spoznati, kolike koristi jim je zadruga. Da bi se je le tudi vsi držali. Zadrugi odbor.

Kranjska kmetijska šola na Grmu.

Deželni odbor kranjski razpisuje ravnokar v kranjskih časnikih 5 deželnih štipendij za učence deželne kmetijske šole na Grmu. Pri tej priliki si ne moremo kaj, da bi ta pripoznato jako dobro urejeni, vseskozi narodni zavod našim kmetijskim gospodarjem najtoplejše ne priporočali. V to svrhu priobčujemo v nadaljevanju glavna določila iz štatuta in programa kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

1. Uredba zavoda.

Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu je kranjski deželni zavod; pouk traja dve leti.

Pouk se začne vsako leto 3. novembra in se konča z zadnjim oktobrom prihodnjega leta. O božiču imajo učenci šest dni, o veliki noči dvanajst dni in o poletnem času en mesec dopusta, od 1. do 31. avgusta. Pouk je razdeljen v vsakem letu na dva tečaja, na zimski in poletni tečaj. Zimski tečaj traja od 3. novembra do konca aprila, poletni od 1. maja do 31. oktobra. Pouk je teoretičen in praktičen. Teoretičnemu pouku je namen, popolnjevati in razširjevati pouk ljudske šole in izobraziti učence v vseh tistih pomožnih in strokovnih vednostih, ki so dandanes neobhodno potrebne za uspešno kmetovanje. Praktični pouk se vrši na šolskem gospodarstvu pod navodom učiteljev in predelavcev.

Vsa uredba zavoda, skupno stanovanje, hrana, vsa razdelitev dela in časa, učni, hišni in poslovnih red, vse navaja učence na to, da se jim vcepi ljubezen do kmetijstva in da se izgoje za praktično kmetijsko življenje in za sistematično delo. Vrhu tega se navajajo učenci tudi na pravno in preprosto življenje, na štedljivost, zmernost, delavnost in sploh na težave kmetskega stanu.

2. Učenci.

Učenci so ali notranji, ki stanujejo v šoli, ali vnanji, ki stanujejo v okolici. Notranji učenci so deželni štipendisti in plačujoči učenci.

Vsak notranji plačujoči učenec plača za hrano po 80 vin. na dan in po 40 K šolnine na leto ter stanuje brezplačno v zavodu. Hrano je plačevati naprej v mesečnih obrokih po 24 K, šolnino pa v polletnih predplačanih zneskih po 20 K.

Plačujoči učenci, kateri naj izvrše šolo s posebnim dovoljenjem deželnega odbora v enem letu, plačajo šolnine 80 K.

Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj zavoda in plačujejo po 40 K šolnine na leto.

3. Ustanove.

Za šolo je ustanovljenih deset deželnih ustanov po 230 K na leto, katere oddaja deželni odbor.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost gre tistim mladeničem, ki ostanejo, dovršivši šolo na Grmu, gotovo na svojem domu in se bodo pečali s kmetijstvom, vinarstvom in sadjarstvom.

Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk v šolskem zavodu brezplačno, za obleko, živотно perilo, obuvanje in za šolske potrebščine pa si morajo sami skrbeti.

4. Sprejem učencev.

Kdor želi vstopiti v šolo, mora dokazati:

1. da je dovršil 16. leto; če je kdo telesno posebno krepak, sprejme se tudi po dovršenem 15. letu. Mladeniči, ki so dovršili 24. leto, sprejmejo se le izjemoma v zavod;

Razpis službe otroške vrtnarice. Na otroškem vrtecu „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ v Rojanu se razpisuje služba otroške vrtnarice. Plača znaša letnih 600 kron. Službo bode nastopiti 15. septembra 1906. Nekolekovane prošnje naj se vpošljejo do 12. septembra 1906. pod naslovom: **Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.**

Spominjajte se šentjakebske šole!

Za narodno in gospodinjstvo šolo v Št. Jakobu v Rožu so darovali: Štefan Jenko, duhovnik v Podgraji, 4 krone; Rodoljubkinja zbrala na izletu v Kranj 740; Član delavskega društva na Bistrici 140; Več koroških slovenskih duhovnikov 400 kron; Jože Furlani, zlatomašnik na Furlanskem, 10; Omizje beljaških Slovencev v Trstu 644; Zefa iz Podjunske doline 50; Anton Janežič v Celovcu 50; Jan. Mlakar, c. kr. prof. v pok. v Solkanu, 10; Koroški gimnazijci v Kranju 10; Jakob Teršan, gim. učitelj v Št. Vidu, 5; Volbenk Serajnik, župnik v Št. Lipšu, 100; Narodno rad. dijaštvo v Ljubljani 20; Fr. Božidar Štifter, prof. v Kalugi, 20; Zbirka narodn. radik. dijaštva na sestanku v Št. Jakobu 12 kron. Skupaj 706 kron 24 vin. Vsem darovalcem se iskreno zahvaljuje in prosi še nadaljne podpore

M. Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožu.

Iz Spodnjega Roža. Ko je zboroval bauernbund v Svetnivasi, je bil navzoč tudi deželni poslanec Breitegger, kateri je, kakor znano, izvoljen v splošni kuriji, torej od delavcev. Ko pa je pred tremi leti bauernbund na Bistrici zboroval, takrat pa ta gospod poslanec ni prišel blizu. Zakaj ne? No pač, ker biva tam mnogo delavcev in bi moral tako zagovarjati delavski stan in se potegovati za njega pravice. S tem bi se pač gospodom zameril; sicer pa menda tudi ni njegov namen, delavce zagovarjati. Zdaj pa pride v Svetnovas in hoče kmete reševati. Naposled se pa še najdejo Slovenci, ki bauernbundarjem še kaj verjamejo. — Tisti Bistričan v lovski obleki, ki je sunil visokošolca g. Wieserja s pestjo v hrbet, je res prav germansko izobražen. Njegov izraz „Gsindl“ bi se pa tistim olikancem, ki ne poznajo npravnosti, bolj prilagal, nego poštenim Slovincem.

Bistrica v Rožu. Tamburaško društvo „Strel“ v Borovljah je dalo nabiti na več krajih lepake, potom katerih vabi občinstvo na svojo koncertno veselico na Dobravo. Lepak nabit na p. d. Tomaževo gostilno pa je bil odstranjen še isti dan. Kdo ga je odstranil? Gostilničar ne, pač pa nemška zloba.

Dholicca. In zopet gre glas po deželi, da je „fortšrit“ na Dholicci rešen. Govori se namreč, da je naša občina sprejela menda v oskrbovanje cesto „plajberške unije“. Kako se je to zgodilo, povprašuje marsikateri. Hm, kako! Mi si stvar tolmačimo tako-le. Ker ima „plajberška unija“ tudi v občinskem odboru tri ali štiri svoje služabnike vkljub temu, da ima samo en virilni glas, si je mislila: treba bo, da se te ceste iznebimo, kajti njeno vzdrževanje stane preveč denarja, in sklenila je, da jo obesi občini na vrat, češ, kmetje jo lahko vzdržujejo. Našemu županu in njegovemu „stilfertretarju“ je bilo menda bržkone po volji, in vsi odborniki so prikimali z glavami, v zavesti, da so rešili svojo nalogo. In stvar je bila končana. Plajberška unija se lahko smeji našim občinskim očetom, ko so zopet poskrbeli za kmeta, da sme zopet malo več darovati občini, da bo mogla vzdržati omenjeno cesto. Kajti mislili so si naši „pangermani“: plačila, ki jih bodo kmetje imeli za novo šolo, je premalo. No, pametno se nam pa zdi, da so v novi šoli napravili kameniten zapisnik vseh dobrotnikov (toda kakšen), da bodo vedeli tudi še naši potomci za ljudi, ki so tako brihtni, da so zidali tak strašansko močen grad, za katerega bodo morali plačevati še poznejši rodovi, ki jih bodo še preklinjali, ko bodo oni že davno parkrat prekopani. In za njih umetnost si lahko vzamejo patent, kajti stavimo lahko sto na eno, da bode stalo poslopje stare šole pač veliko dalje, kot novo. In ako se to res zgodi, da prevzame občina omenjeno cesto, tedaj pač res zaslužijo naši mogotci v nemčurskem Izraelu, da se jim pušča s krampom na glavi. Fej! Sram vas bodi, ki tako preklicano dobro skrbite za kmeta in delavca!

Podravlje. Na zadnji čebelarški razstavi v Leobnu je dobil naš rojak, g. Janez Šervicelj, posestnik in čebelar v Vodmatu pri Podravljah, zlato in srebrno kolajno. Razstavil je čebele in strd. Častitamo!

Podravlje. Zopet so peli zvonovi žalostno, tubobno pesem posmrtnico. Dne 23. t. m. smo pokopali Lizo Šervicelj, soprogo g. Janeza

Šervicelja, p. d. Špicarja v Vodmatu. Rajna je bila vzor slovenske gospodinje; tiha, delavna žena in dobra, skrbna mati, ki je vzgojila svojo deco v pravem, krščanskem duhu. Dalj časa je bolehal, a tako nagle ločitve se nismo nadejali. Naj mili Bog tolaži moža in pridne otroke. Kako priljubljena je bila povsod, je pokazal veličasten pogreb, nebrojna množica ljudstva od blizu in daleč jo je spremljala k zadnjemu počitku. N. p. v m.!

Skočidol. Že od nekdaj imamo v naši slavni vernberški občini dvojno mero; eno za Nemce, to se pravi nemškutarje, drugo pa za Slovence. Če kaka postava kaj dovoljuje, dovoljuje samo za „Nemce“, če pa kaj prepoveduje, velja samo za Slovence. Ob 12. uri po noči se morajo gostilne zapreti! Ako stoči slovenski gostilničar le vrček piva po polnoči, mora plačati brezobzirno kazen, kajti občina izve ta grozni pregrešek še isto noč! A kaj pa nemčurske gostilne? Tu pa se pije do ranega jutra, in to ne samo enkrat, ampak vsako nedeljo in vsak ponedeljek. A kje pa je tu postava? Kje slavno občinsko predstojništvo? Kje „slavni“ občinski tajnik? Kje „slavni“ državni in deželni poslanec in „mogočni“ župan Oraš??! Ali tu ne vidite prestopka? Ali velja dotični paragraf samo za Slovence? A da bi se samo pilo; ampak v teh gostilnah se kriči in vpije, da je poštenega človeka sram poslušati. In to celo noč! Kje je tu občina, ki ima skrbeti za red in mir? Gospod župan, mi bi vam svetovali, da se pobrigate bolj za svoje občinske posle, nego da pohajate razne „bauernbundarske“ in „südmarkine“ shode. Tu doma skrbite, da bomo mogli vsaj mirno spat, bo pametnejše nego vaši „glencend“ govori o ministrih, katerih še videli niste!

Glinje. K jubilejski slavnosti „nemškega“ pevskega društva „Alpenrose“ povabljen je bilo tudi soc. dem. delavsko pevsko društvo „Stahlklang“, katero pa je sklenilo, da se slavnosti ne udeleži. Naši socijalni demokratje nameravajo na dan slavnosti prirediti izlet v Celovec. Tako je prav. Pazili bomo, ali se udeleži kak takozvan narodni Slovenec te slavnosti. Če se je izognejo celo socijalni demokratje, tembolj se je moramo mi.

Timenica. (Nova železnica.) Mnogo se tu govori o novi železnici, s katero mislijo zvezati Celovec in Velikovec in ki bi vozila skozi te-le kraje: Celovec, Št. Tomaž, Timenica, Škofji dvor, Št. Lipš, Mali Št. Vid, Trušnje in Velikovec. Stroški so proračunjeni na 4.200.000 K. Bila bi pač ta železnica za te kraje velikega pomena, ker jih je južna železnica tako daleč v stran pustila.

Timenica. (Sadno leto.) Sadje letos dobro kaže; samo na freudenberškem gradu upajo, da ga bodo dobili 2000 meterskih centov, to je, 20 vagonov. Tudi kmetom se že obrazi smeji. Imeli so zdaj hude čase. Predzadnje leto je toča vse pobila, lani pa je bila silna suša, tako, da ni bilo ne žita ne sadja. Letos pa vse dobro kaže. Zopet si bodo napolnili prazne mošnje z lepimi denarci in suhe sode s sladkim moštom. Poljanci, le pridite, letos bo mošta dosti na prodaj.

Grabštanj. (Gostilne in ples. — Kmetijska družba. — Petje.) V naši sicer veliki občini se nahaja nič manj kakor 18 gostiln. Od teh so domalega vse nam v narodnem in verskem oziru nasprotno. Kamor prideš, najdeš „Bauern-Zeitung“ in v novejšem času „Stajerca“, to spako med slovenskimi listi, kateri služijo izgubljeni sinovi katoliške cerkve in narodni odpadniki. Našim zagrizenim nasprotnikom sicer mrzi slovenščina, kakor peklenščeku blagoslovljena voda, vendar pa jih ni sram po tem slovenskem listu napadati narodnost in vero. Pravijo, da je pri nas vse nemško, zraven pa si sami v obraz bijejo s tem, da hočejo po slovenskem listu delati za svoje pogubne namene. Namen jim posvečuje sredstva! Proti takim gostilnam so, kakor je bralcem „Mira“ že znano, nastopili duhovniki tinjske dekanije, zbrani na obligatni konferenci v Dolini dne 9. julija. Sklenili so, da ne obiščejo nobene gostilne več, kjer se nahajajo samo nasprotni časopisi. „Mir“ se nahaja do sedaj v teh gostilnah: pri Lahu in Vajdlnu v Grabštanju, pri Nužeju v Starcah, pri Orinčniku v Sepcu, pri Temperlnu v Draživasi in v Dolini. Rodoljubi, sedaj veste, kam vam je zahajati! — Drugo, kar sem danes namenjen pisati, se tiče našega občinskega reda. Eno leto že je v veljavi občinski sklep, da se našim mnogostevilnim gostilnam ne daje več dovoljenja za ples razun ob cerkvovanjih. Ta sklep je bil zelo dober in umesten, posebno ker napravi vsak gostilničar enkrat „sejm“ in se more tedaj naša mladina zadosti narajati. Zato se nam zdi čudno, da se je plesalo pred nekaterimi tedni pri „Sandwirtu“ v Grabštanju, ne da bi se tam obhajal sejm. Radi bi vedeli, zakaj se je to dovolilo proti omenjenemu občinskemu sklepu. — Tudi z delovanjem od vlade podpirane kmetijske družbe nismo prav nič zadovoljni. Imamo svojo podruž-

nico, kakor se spodobi naši „fortšritlih“ občini; a njen načelnik pl. Gutmansthal spi, ali pa ima s svojim avtomobilom (= glavopobilom) toliko opravka, da ne utegne svojih dolžnosti kot načelnik kmetijske podružnice izvrševati. Kmetje posestniki, izvolite si prihodnjici drugega načelnika, da vam bo družba, za katero plačujete, tudi v korist! — Še nekaj mi je danes v mislih, in to je — silno žalostno. Imamo veliko število fantov-pevcev, a ravno pri teh se najbolj kaže, kako silno se razširja med nami nemškutarija. Imajo lepe glasove naši mladeniči, a slišimo jih samo ponoči, kadar popevajo nemške Košatove pesmi. Da bi v cerkvi v čast božjo zapeli, jih ni mogoče pridobiti. Mladenicem ni zameriti, so že tako naučeni in z vso silo delajo na to, da postajajo naši fantje breznačajni odpadniki. Ni li nikogar, ki bi se jih usmilil?

Dolina pri Grabštanju. (Poroka.) Ponedeljek, 21. t. m., se je poročil v romarski cerkvi Matere Božje v Dolini g. Jaka Lučovnik, najemnik gostilne v velikovškem „Narodnem domu“, z dvajsetletno hčerko vrlega narodnjaka g. Božiča. Mlada poročenca je zvezal po lepem nagovoru č. g. J. Lučovnik, kapelan v Št. Jakobu v Rožu, ženinov brat. Po poroki se je zbralo majhno število svatov pri nevestini materi. Bog blagoslovi novi zakon!

Pokrče. Popravlja se zdaj tukajšnja župnijska cerkev sv. Jakoba in se torej darujejo sv. maše namesto v Pokrčah v Marijini cerkvi v Dolini.

Velikovec. Nehote me je smeh posilil, ko sem zadnje „štimce“ bral. Hvalijo namreč mestno upravo, kako se je mesto pod njenim vodstvom povzdignilo, ter našteva različne naprave. Pozabile so jo pa pohvaliti, kako ona skrbi, da je tista pot za pešce, katera pelje v mesto skozi stara mestna vrata, ravno pri vratih vedno zadosti poškopljen in sicer tako, da moraš ob najhujši suši v mlakuže stopati, po zimi pa lahko zastoj zdrčiš, pri vsem tem pa te vedno v tem kraju nepopisno prijetno dišeč vonj objema. Razun tega je napravila mestna uprava tudi novo pešpot od državne ceste okolu hriba do Kolrosove pivovarne. Pot je zavarovana proti strmini deloma z bodečo žico, kar je zelo pripravnost za ženske, da si vsa krila raztrgajo, posebno pa za otroke, da se prav pošteno po obrazu in rokah porežejo! Kot someščan pričakujem, da se žica s čim drugim nadomesti, ali pa, da se pot zapre in tako nezgodam izogne. Meščan.

Dobrlivas. (Čebele. — Toča. — „Slovenec“.) — Naše pošte. — Kakor druga leta, pripeljali so tudi letos Gorjanci — največ iz okolice Železne Kaple — k nam čebele v pašo. Žal, da pri nas čebeloreja zmirom bolj pojema. Želeti bi bilo, da bi si naši kmetje vzeli pri Gorjancih dober zgled in si nabavili čebel. Saj so že stari Slovani, naši slavni pradedje, s posebno marljivostjo gojili čebelarstvo! To je potemtakem nekaj izključno slovenskega in bi se nikakor ne smelo opustiti! — Dne 11. t. m. zvečer napravila je toča okoli Goseljnevasi in dalje proti Dobravi precej občutljivo škodo. Na mnogih njivah je ajda popolnoma uničena. — „Slovenec“ s svojo — recimo — nesramno pisavo si zmirom bolj odtuje čitatelje, ki so ga sicer jako radi prebrali. Razumljivo! — Jako čudno se nam zdi, da znajo naše slavne pošte, oziroma ona v Dobrlivasi, samo „Bauernzeitung“, „Wochenblatt“, „Stajerca“ in druge take pokveke točno dostavljati naslovljencem. Kar se tiče pa slovenskih pošiljatev, navedem tokrat le par slučajev: Slovensko naslovljena dopisnica, ki je bila oddana 9. t. m. ter bi imela iti v kraj, ki je od Dobrlivasi le eno uro oddaljen, ta dopisnica prišla je 15. t. m. na pošti zopet v roke pošiljateljeve. Ali se je hotelo dotičnega „sekirati“ ali kaj, tega ne vem. Toda da leži dopisnica malone cel teden na pošti, to je pa že vendarle malo preveč. Mimogrede bodi omenjeno, da je bila zadeva, o kateri se je pisalo, jako važna. Drugi slučaj: Istotako dne 9. t. m. naročil se je iz Ljubljane slovenski list, a prišel je tisti list šele 15. t. m. v roke naslovljenca. Sicer je pa vendar pošiljatev, ki je oddana v Ljubljani zvečer, opoldne prihodnjega dne že v Dobrlivasi! Tretji slučaj: List, ki bi imel priti že v petek opoldne sem, romal je še v soboto bogve kje okrog. Ali se moramo Slovenci že res z vsem zadovoljiti, kar nam nudi ljubznivi nemški „Herrenvolk“? Ne, ne — kri ni voda. Naj bi vendar enkrat postali tudi dobrolski Slovenci toliko ponosni, da bodo Nemce, ki nas hočejo osrečiti s svojo dvomljivo kulturo, poslali tja, kjer — poper raste.

Št. Lipš. Upanje na dobro letino je mnogoterim pri nas in okoli nas uničeno. V soboto, dne 11. t. m., proti devetim zvečer pridrvela je od Obirja grozna nevihta, bliski so neprestano švigali, ali v dolini napravila je le tupatam nekaj škode, v gorah je pa na kapelski strani hajdo

2. da je prosilec z dobrim uspehom dovršil ljudsko šolo ali obiskal kako meščansko ali srednjo šolo, kar mora dokazati s spričevalom zadnjega tečaja;

3. da je telesno sposoben za kmetijska dela, kar mora dokazati z zdravniškim spričevalom;

3. da je lepega vedenja, kar mora izpričati z župnijskim in županskim potrdilom;

5. da so starši, oziroma varuh, pripravljeni trpeti stroške za šolanje.

Prošnji za sprejem v šolo je priložiti tedaj: 1. rojstni list; 2. izpričevalo o dovršeni ljudski ali kaki višji šoli; 3. zdravniško potrdilo o trdnem zdravju; 4. izpričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju prosilca in 5. obvezno pismo (reverz) staršev, oziroma varuha, zaradi vzdrževanja učenca.

Prošnje svojeručno pisane in kolekovane s kolekom za 1 K je poslati vodstvu, ki jih predloži deželnemu odboru.

Vsak prosilec mora delati tudi sprejemni izpit iz slovenskega jezika in iz preprostega računstva. Od uspeha te izkušnje je odvisen sprejem v šolo.

Kdaj je delati sprejemno izkušnjo, naznani vodstvo vsakemu prosilcu posebej.

Vsak v šolo sprejeti notranji učenec mora seboj prinesiti sledeče stvari:

1.) 6 srajc; 2.) 6 spodnjih hlač; 3.) 6 parov nogavic ali vnuč; 4.) 6 žepnih robcev; 5.) 6 obrisač; 6.) 2 para čevljev za delavnike; 7.) dva glavnik, krtačico za zobe, krtače za obleko in obutev.

Vsak notranji učenec si mora omisliti po vstopu v šolo jedilno orodje in en kozarec, kar preskrbuje vodstvo.

Vsi učenci imajo uniformo, ki si jo morajo sami plačati.

Napravo uniforme, ki stane 60 K in ki se lahko plačuje v obrokih, preskrbuje vodstvo.

Za snaženje životnega perila, za popravo obleke, za učne pripomočke (knjige, papir itd.) mora vsak učenec sam skrbeti. Stroški za to s prišteti denarjem, katerega dobijo učenci ob nedeljah in praznikih za proste izhode, znašajo 8 do 10 K na mesec.

5. Končna določila.

Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pri vojaščini pogojno pravico le do dveletne prezentne službe. Ako namreč zadoste svojim vojaškim dolžnostim prve dve leti brez graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovali na svojem ali svojih staršev domu, smejo na podstavi odredbe c. kr. vojnega ministrstva z dne 22. julija 1895, št. 4643, prositi proti koncu družnega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

Društveno gibanje.

Radiše. Izobraževalno društvo za Radiše priredi dne 9. septembra v Tukah pri Miklavcu svoje letno občno zborovanje s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Govor. 3. Poročilo odborovo. 4. Govor. 5. Volitve novega odbora. 6. Slučajnosti. 7. Igra: „Ne vdajmo se!“ Igrajo domači igralci. Pred igro in po igri petje (poje pevsko društvo „Drava“ iz Glinj) in tamburanje. 8. Prosta zabava. Začetek točno ob štirih. Vstopnina 30 vin. — Vsi prijatelji našega društva se vljudno vabijo k zborovanju in veselici, posebno naši sosedi iz Medgorij in Podkarnosa. Ne bo jim žal! Odbor.

Borovlje. Delavsko tamburaško društvo „Strel“ priredi v nedeljo dne 2. septembra v gostilni g. P. Mišica p. d. „pri Tončku“ na Dobravi pri Borovljah vrtni koncert. Začetek ob pol štirih popoldne. Vstopnina znaša 20 krajcarjev. Po koncertu je ples. Pri slabem vremenu se koncert preloži na nedoločen čas. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Podlublje. „Slovensko kršč. soc. delavsko društvo“ se iskreno zahvaljuje za darovane knjige lanske in tekoče leto. Odbor.

Sveče. Dne 2. septembra se vrši shod delavskega društva za Podslnjovos in Bistrice, in sicer ob 3. uri popoldne v Svečah v prostorih Adamove gostilne. Na sporedu sta razun petja dva govora. G. Osana, ki zadnjič radi neljube pomote ni prišel, to pot pohiti v Rož. Svečani, Bistričani, in vi iz Podslnjevosi in Št. Janža, prihitite na shod in dajte tako odgovor na svetno-veški bauernbundtag.

Vabilo. Društvo „Sloga“ v Podravljah priredi dne 8. septembra na malo gospojnico ob 1/2 7. uri zvečer pri Hribniku v Srejah jako zanimivo veselico z obširnimi sporedom: z govori, igro, tamburanjem in petjem. Na mnogobrojen obisk vabi odbor.

Šmihel pri Pliberku. Podružnica „družbe sv. Cirila in Metoda“ priredi v nedeljo dne 7. septembra popoldne ob treh v gostilni „pri Šercerju“ svoj letni občni zbor z enim govorom in šaloigro „Trije ptički“. Vmes poje „Gorotan“; po igri prosta zabava. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Prevalje. (Veselica delavskega društva.) Dne 2. septembra t. l. priredi slovensko delavsko društvo v Prevaljah običajno letno veselico v prostorih g. Šteklina pri Fari popoldne ob 1/4 4. uri ter vabi k veselici vse prijatelje slovenskega delavstva. Odbor.

Tisoči priznanj potrjujejo

da najboljše in najcenejše dobavlja

cerkvene paramente in oprave

neprekosno že 95 let stara tvrdka

Josip Neškudla

e. in kr. dvorni dobavitelj in tvorničar

Jabloné nad Orlici, št. 86, pošta istotam Češko.

Prosi se natančnega naslova.

Ilustrovani ceniki, proračuni, izberki poštnine prosto

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo. (Dalje.)

Ali dajete vi, slovenski rojaki, svoji živini kedaj soli? Kolikor so meni vaše razmere znane, je pri vas pokladanje soli večinoma neznana reč, ker se držite napačnega pravila, da je v vsaki klaji toliko redilnih snovi, kolikor jih živali potrebujejo. To je sicer včasih res, ali zmeraj in za vse slučaje ni to resnično. Če pokladate prav dobro in primerno krmo, tedaj res ni treba dajati živalim posebej soli, ker v nji se nahaja navadno dovolj solnih snovi. V prav dobri krmi, posebno v oni, ki je rastla blizu morja in na solnatih (kraških) tleh, je toliko soli, kolikor je je potrebno za živalsko telo.

Ta stvar se pa čisto drugače zasuka, če morate polagati na rudninskih snoveh revno, neugodno sestavljeno, izprano, prevedeno, slabo, malo redilno in sploh težko prebavno klajo. V to vrsto klaje štejejo: kisló, na močvirnatih travnikih nakošeno seno, dalje seno, na katero je dalje časa deževalo, trda slama, pleve, posušeno turščino slamo, razne šroke (od turšice, sočivja), listje dreves, izprano in poplavljenó travo, suho ajdovico (slama hajde), repo, krompir, kolerabo, odpadke žganjarij itd. Če pokladate torej svoji goveji živini ravno navedeno slabo klajo, v kateri se nahaja premalo solnatih snovi, tedaj ji morate dajati na vsak način posebej soli. Ako bi pa krmili dalje časa z gori navedeno slabo klajo brez primečka soli, tedaj bi začela živina sčasoma gotovo bolehati, žrla bi malo in slabo, dlaka bi se ji začela ščetiniti in bi čim dalje slabejša postajala, dokler ne bi slednjič poginila vsled pomanjkanja solnih snovi in onemoglosti. Torej dajajte ob slabi klaji živini soli, ker ji je neobhodno potrebna. Odrastlo govedo potrebuje ob krmiljenju s slabo krmo na dan okoli 10 do 12, a na teden 70 do 90 gramov soli; mlada goveda pa seveda primeroma manj.

Živini ugaja vsaka sol, bodisi kuhinjska, morska, ali takoimenovana „živinska sol“. Navadno se daje le živinska sol, ki ni prav nič slabejša od druge, za ljudi namenjene, ali je navzlic temu mnogo cenejša (7 kron 100 kilogramov). Živinska sol je rdečkaste barve, ker ji je pridejano nekoliko rdečega železnega oksida, pa tudi nekoliko pelinovega praška. Te dve živalskemu telesu čisto neškodljivi primesi deva državna uprava samo zato med živinsko sol, da ne bi solile ž njo kuharice človeške hrane in da ne bi bili na

ta način državni dohodki prikrajšani. Sploh pa moramo biti državni upravi samo hvaležni, da nam prodaja živinsko sol, ki ni nič drugega kot prava sol z gori omenjenima primesima, mnogo ceneje, kakor kuhinjsko sol.

Sol morete dajati živini na ta način, da jo potresate na klajo, na pr. na vlažno rezanico, na korenstvo, otrobe, poparjeno krmo, ali pa da polijete krmivo z osoljeno vodo, oziroma da raztopite sol v takozvanem napoju. Sploh pa se držite tudi pravila, da odmerite posebej za vsako živinčce njegov del soli, da je ne bi dobilo eno živinčce premalo, a drugo preveč. Mnogo soli, in sicer preveč, ne sme živinčce dobiti, ker to bi mu utegnulo škodovati; zelo velika množina soli bi je pa celo zastrupila. Sol dajajte živini ob slabi krmi vsak dan, ali vsaj 2—3 krat na teden. Odrastlemu govedu dajte dnevno 10 do 12 gramov soli, če ga solite vsak teden, takrat mu privoščite 25 do 30 gramov, a pri dvakratni tedenski solitvi 35 do 45 gramov soli. Majhna in mlada goveda naj dobe primeroma manj soli. Razmerna potrebujejo krave nekoliko več soli od volov, a pitanci tudi nekoliko več od vprežne živine.

(Dalje sledi.)

Zahvala.

Podpisani si štejejo v prijetno dolžnost, Vam velecenjeni gospod Podbregar, izrekati za Vaš obilni trud in požrtvovalnost pri pouku svojo najtoplejšo zahvalo. Bodite prepričani, da Vas bomo ohranili vedno v hvaležnem spominu v nadi, da nas tudi Vi na obalih sinje Adrije ne boste pozabili. „Na zdar“!

Podravlje, dne 26. avgusta 1906.

Tamburaši.

Listnica uredništva.

Št. Jakob v Rožu, Kazaze, Vrba, Podkloster, Dholica, Medgorje: Zaradi pomanjkanja prostora — prihodnjič. Današnji list je izšel že takointako na 10 straneh.

Naznanilo.

Št. Jakobska posojilnica v Rožu

od 1. septembra do 1. oktobra 1906

ne uraduje.

Načelstvo.

Odvetnik dr. Konrad Vodušek

si usoja naznaniti, da odpre svojo odvetniško pisarno dne 1. septembra t. l.

v Trstu, ulica Caserma št. 15,

I. nadstropje.

Bombaževa predilnica

v južni Nemčiji išče nekaj

delavskih družin.

Plačuje se visoke plače. Na razpolago so lepa stanovanja z vrtovi za sočivje. Dovoli se predujem za potovanje. Ponudbe pod S. T. 4532 na naslov Rudolf Mosse, Angsburg.

Lepa prilika!

Na prodaj je krasno posestvo tik okrajne ceste I. razreda, v bližini mesta in železnične postaje ter svetovnoslovečih toplic na Spod. Štajerskem. Posestvo meri 15 oralov, obstoječe iz vinograde, njiv, sadnega in zelenjadnega vrta, travnika, gozda in dveh hiš. — Gosposka hiša (slična vili) ima 3 sobe, pokrito verando, predsobo, kuhinjo, shrambo za živila in dve kleti. Druga hiša: z eno sobo, predsobo, kuhinjo in kletjo. Obe hiši sta zidani in z opeko kriti ter v dobrem stanu. Dobra pitna, in zraven velika tekoča voda. Vse posestvo je skupaj. Prikladno je posebno radi zdravega podnebja in drugih ugodnosti za penzioniste ali bolehe osebe. — V kratkem se ravno tu gradi nova železnica. Plačilni pogoji so za kupca zelo ugodni. Naslov: Ivan Kušar, Jurovce pri Ptuj (Spod. Štajarsko).

Beljakovinasta voda ob driski ne doseže smotra, da bi dovedla otroku lahko prebavno živilo, ker obolelo črevo beljakovine po večini ne sprejme, ampak jo nespremenjeno odvede iz trupla, medtem ko neznatni v črevesu spremenjeni del preustroje bolezenske kali v peptone, ki niso za otrokovo prehrano nič več za rabo, ampak nasprotno še celo bolezenskim kalem dajó ugodno podlago. Boljšo prehrano pa nudi Kufekejeva moka za otroke kuhana na vodi — ker njena rastlinska beljakovina daje bolezenskim kalem slaba tla in ker jo prav kakor rudninske snovi celo obolelo črevo lahko vsrka, ker je redilna, osobito, ker se v Kufekejevi moki za otroke obsežena živila dovedejo truplu v istem razmerju, kakor z materinim mlekom.

Zalogo najfinejšega dvojno čiščenega
aparata-olja za večno luč
in v to svrhu rabljivih

Guillon stenjev

kakor tudi fino kakovost

kadila

priporoča najceneje

Albin Novak,

trgovec v Sinčivasi. (Koroško.)

Razpošilja se tudi po železnici.

Tiskarna družbe sv. Mohorja
se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic
pismenih zavitek itd. po najnižjih cenah.

**Absolutno zajamčeno
pristno mašno vino**

priporoča je ljubljanski knezoškofjski ordinarijat
veleč. duhovščini za nakup pri **kmetijskem
društvu** (zadrugi) v **Vipavi** zato, ker je pod
strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. —
Razpošilja se od 56 litrov naprej **fino staro in
novo namizno vino** po 40 do 50 kron za 100
litrov loko kolodvor Postojna. — Vino je jako
milega okusa, ker je napravljeno po novem fran-
coskem načinu. — Večje množine se zaračunijo
nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sor-
tirana vina, **pinela** po 50 K, **stari beli burgundec**
po 60 K ter **stara buteljska vina**.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda
v **Velikovcu**

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; po-
seben ozir se jemlje na pouk v ženskih
ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 15. oktobra t. l.
Plačila 20 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč.
šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

**Edino pravi je
Thierryjev balsam**

je z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven neprekosljivo zoper motenje prebav-
ljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar),
prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 ce-
lika posebna steklenica s patent. zamaškom
K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno
znano kot „non plus ultra“

za vse se tako zastarele rane, vnetja, poškodbe, ture in uljesa vseh
vrst. — Cena: 2 lončka K 3.60 franko razpošilja le proti predplači ali
povzetju

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Knjižico s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicinskih drogerijah.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino
hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Ko-
roškem vse premičnine, živino in pridelke proti
ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

glavni zastop „CROATIE“ v Celovcu

Valentin Jug, benediktinski trg št. 4.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Koroške.

Lovske puške

vseh sestav, priznano
delo prve vrste, z naj-
boljšim strelnim učin-
kom, priporoča

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Iz proste volje se prodá mala kmetija,

ki ima šest oralov rodnega, skoro povsem slad-
kega travnika z nabiralniki za poljubno napeljavo
vode, in pol oralna gozda. Hiša je nanovo po-
pravljena, od ene strani z enim nadstropjem, s
štirimi sobami, hramom in z obokanim hlevom za
štiri govedi. Pripravna je za kako mlekarno, ker
je blizu mesta, oddaljena kakih 20 minut od Ve-
likovca pri Dravi. Voda za hišno porabo priteka
sama po žlebu. Več pove **Tomaž Novak**, p. d.
Ravnik, nad Dravo pri Velikovcu.

Rastlinski liker in rastlinska grenčica

„JELEN“

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata
in pospešujeta prebavo, krepita želodec in ž njim celo človeško
telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka
te vrste.

Edini izdelovatelj:

Anton Jelenec v Idriji,

imetelj rastlinske destilacije „JELEN“.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunal-
nih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.
Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitalnske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spijetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugod-
nim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge
do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Promemoria

koroških Slovencev glede na volilno reformo za državni zbor.

(Izroččen vsem slovenskim in slovanskim državnim poslancem po predložitvi vladnega načrta volilne reforme.)

Gudi koroški Slovenci se strinjamo z namenom vlade, zastopstvo narodov v državnem zboru fundirati na načelo splošne in enake volilne pravice. Odločno pa moramo ugovarjati nakani nemško-nacijonalne stranke, da bi se volilna preosnova porabila v to, da se koroškemu deblu slovenskega naroda podsekajo življenske korenine njegovega narodnega, političnega in tudi gospodarskega obstanka. Vladni načrt razdelitve volilnih okrajev na Koroškem ne pomenja nič več in nič manj nego **našo neodvračljivo narodno smrt**; čez naša mrtva trupla pa pelje preko Gorenjske in Goriške prav ob progi nove karavanske in bohinjske železnice nemški most do Adrije.

Po pravici smo že sedaj tožili o zatiranju slovenskega življa na Koroškem; živ dokaz tega zatiranja je dejstvo, da koroški Slovenci, odkar imamo ustavo, nismo nikdar bili po narodnem poslancu v državnem zboru zastopani, izvzemaši kratko dèlo treh let, ko je vsel kompromisa z nemškimi krščanskimi socijalci bil izvoljen Slovenec Lambert Einspieler. Tega je bila kriva Smerlingova volilna geometrija, ki je k pokrajinam s pretežno slovenskim prebivalstvom priklopila toliko trdo nemškega prebivalstva, da Slovenci napram gospodarskemu pritisku Nemcev in pritisku nemške birokracije nismo mogli priti

do veljave. Tako so bili doslej sodni okraji Velikovec, Pliberk, Železna Kapla, Dobrlavas, Celovec in Trg (Feldkirchen) s 53.000 Slovenci in 46.000 Nemci združeni v en volilni okraj; 29.000 Slovencev v sodnih okrajih Borovlje, Rožek, Beljak, Podklošter, Trbiž in Paternion je volilo skupno s 30.000 Nemci, bivajočimi v teh okrajih; 4500 Slovencev v sodnem okraju Šmohor pa je bilo pridejanih zgornjekoroškemu mandatu z 52.000 Nemci.

Po dosedanjem volilnem redu imeli smo torej kljub vsej volilni geometriji vsaj upanje in *teoretično možnost* sčasoma s pridnim delom doseči volilnih uspehov v dveh volilnih okrajih, tembolj ker so predstoječe številke povzete po uradni statistiki o ljudskem štetju in je v resnici število Slovencev zlasti v volilnem okraju Borovlje-Beljak mnogo večje, tako da se sme reči, da v tem okraju dejansko ne stoji 29.000 Slovencev nasproti 30.000 Nemcev, temveč vsaj 32.000 Slovencev nasproti 27.000 Nemcev.

Vladni načrt volilne reforme pa nam s kruto brezobzirnostjo jemlje še to, kar smo doslej imeli, ker razdeljuje kompaktno slovensko ozemlje na toliko kosov, da bosta izmed desetih volilnih okrajev samo dva popolnoma nemška, dočim bi v vseh ostalih osmih volilnih okrajih Slovenci volili z Nemci.

Evo številke po vladnem načrtu volilne reforme:

I.	volilni okraj: mesto Celovec	21.500	Nemcev,	1.700	Slovencev.
II.	„ „ Celovec, sodni okraj brez mesta Celovec	21.600	„	12.900	„
III.	„ „ sodni okraji: Pliberk, Železna Kapla, Dobrlaves, Borovlje	7.400	„	37.600	„
IV.	„ „ sodni okraji: Velikovec, Svinec, Stari dvor	23.000	„	11.300	„
V.	„ „ sodni okraji: Št. Lenart, Volšperk, Št. Pavel	41.500	„	1.300	„
VI.	„ „ sodni okraji: Št. Vid, Krka, Breže	35.100	„	—	„
VII.	„ „ sodni okraji: Trg, Milštat, Rožek	27.700	„	7.500	„
VIII.	„ „ sodni okraj: Beljak	25.900	„	6.300	„
IX.	„ „ sodni okraji: Podklošter, Trbiž, Šmohor, Paternion, Kotiče	29.200	„	11.800	„
X.	„ „ sodni okraji: Sovodje, Špital, Zgor. Bela, Vogliče, Greifenburg	38.000	„	—	„

Priloženi zemljevid izkazuje na drastičen način vladno volilno geometrijo.

Ta razdelitev volilnih okrajev kaže:

1. da se na Koroškem vlada ni držala načela, ki ga je po drugih deželah izvajala, da se naj namreč volilec ločijo kar največ mogoče po narodnosti. Dočim je drugod kraje s sorodnim prebivalstvom zlagala v en volilni okraj, je pri nas kompaktno narodno ozemlje nemškim nacijonalcem na ljubo, nam pa na škodo na nečuven način razkosala in razbila;

2. da se vlada pri nas ni držala načela, da se več kot 20% istorodnega prebivalstva v enem volilnem okraju ne sme po večini drugorodnega prebivalstva majorizirati;

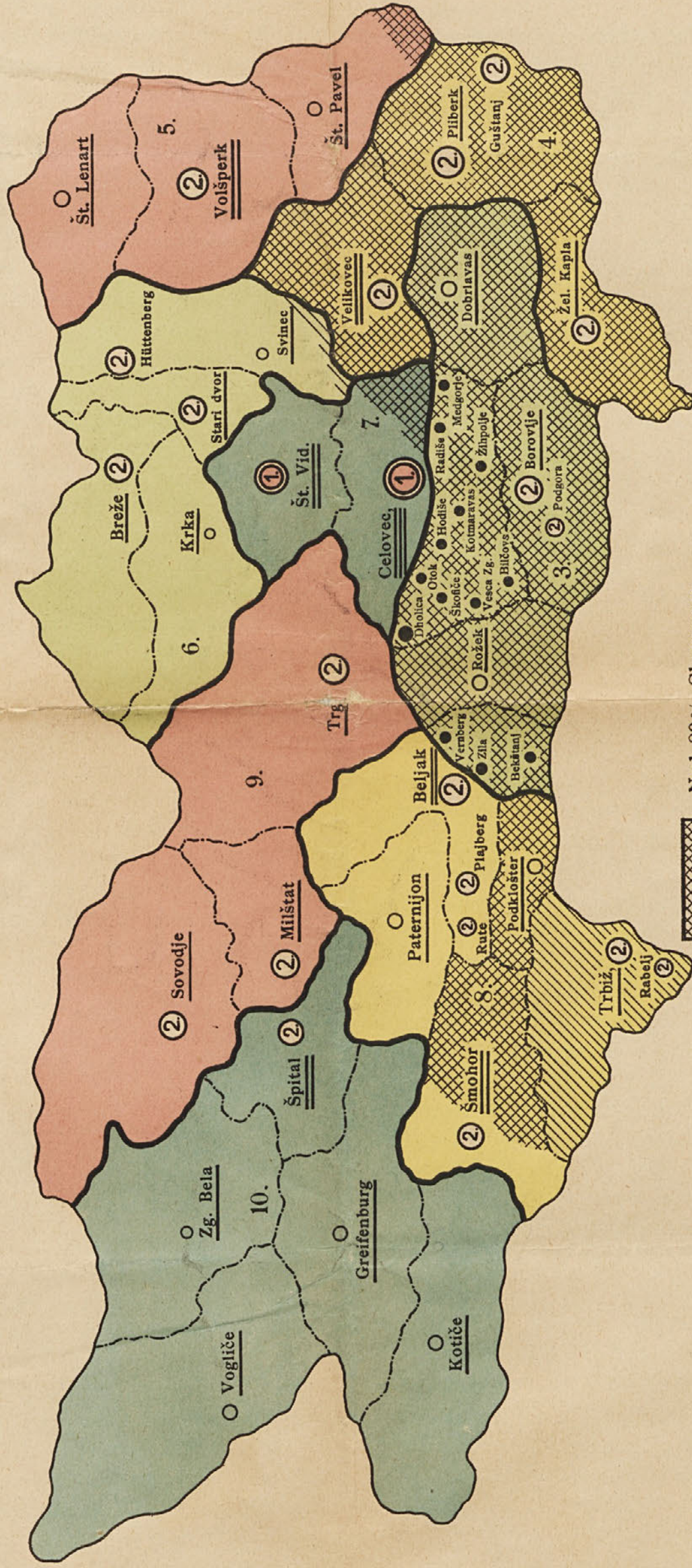
3. da je vlada na krut način zatajila načelo, da naj volilni okraji označujejo narodno posestno stanje posameznih narodov, in

4. da po vladnem načrtu izmed 90.000 Slovencev na Koroškem pride samo onih 37.000, ki bivajo v okrajih

Koroška.

Razdelitev volilnih okrajev po zahtevi koroških Slovencev.

(Dr. Slojev predlog.)

Pojasnila:

- : Meja volilnih okrajev.
- : " sodnih okrajev.
- Ime kraja: Sedež deželne vlade.
- Ime kraja: " okr. glavarstva.
- Ime kraja: " okr. sodišča.
- Ime kraja: Posamezne občine.

Nad 80% Slovencev.

Pod 80% Slovencev.

3. volilni okraj	85.4%	Slovencev	} po uradni štetvi.
4. " " "	84.2%	" "	
8. " " "	26.5%	" "	

Volilna okraja 3. in 4. bi bila Slovincem sigurna.

3.

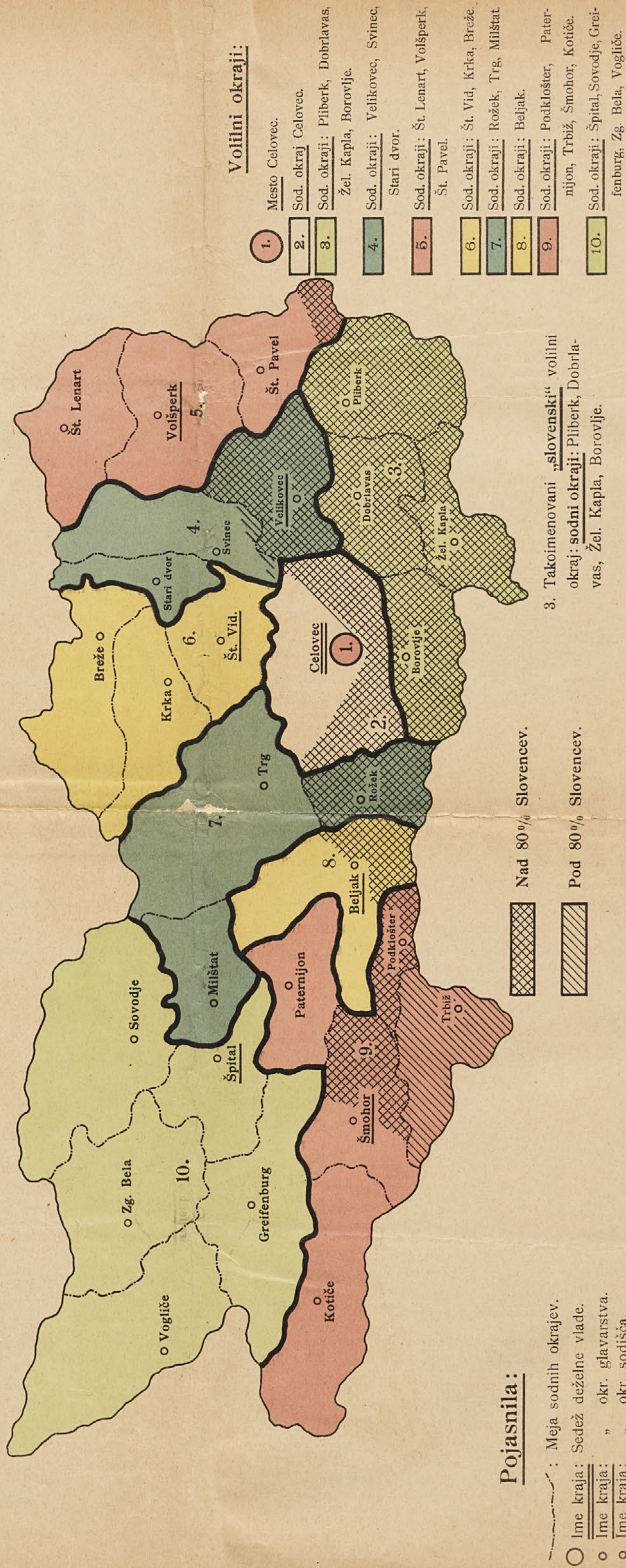
4.

Volilni okraj:

1. Mesti Celovec, Št. Vid.
2. Mesta, trgi, industr. občine: Borovlje, Podgora, Velikovec, Pliberk, Guštanj, Volšperk, Hüttenberg, Stari dvor, Breže, Beljak, Plajberg-Rute, Trbiž, Rabelj, Šmohor, Trg, Špital, Mištat, Sovodje.
3. Sod. okraj: Dobriavas, Borovlje, Rožek in znamenovane občine celovškega in beljaškega sod. okraja.
4. Sod. okraj: Velikovec, Pliberk, Žel. Kapla.
5. Sod. okraj: Volšperk, Št. Lenart, Št. Pavel.
6. Sod. okraj: Svinec, Stari dvor, Breže, Krka.
7. Sod. okraj: Št. Vid in ostali del celovškega sod. okraja.
8. Sod. okraj: Beljak (izvzemši občine Vernberg, Zila in Bekštanj), Paternijon, Podklošter, Trbiž, Šmohor.
9. Sod. okraj: Trg, Mištat, Sovodje.
10. Sod. okraj: Špital, Bela Zg., Vogliče, Greifenburg, Kotiče.

Koroška,

razdeljena po vladnem načrtu volilne reforme.

Pliberk-Železna Kapla-Dobrlaves-Borovlje, v položaj izvoliti Slovence za poslanca, dočim ostalih 53.000 Slovencev ostane za vse večne čase brez narodnega zastopstva v državnem zboru.

Pri tem pa se ne sme prezreti, da so zgorajšnje številke povzete po vladni statistiki, da pa dejansko na Koroškem ne živi samo 90.000, temveč vsaj 120.000 Slovencev. Iz tega pa sledi, da bo brez narodnega zastopstva ostalo ne le 53.000, temveč vsaj 83.000 koroških Slovencev.

Vrhutega je pomisliti, da *tudi volilni okraj Pliberk-Železna Kapla-Dobrlaves-Borovlje ni siguren*, temveč je vsled mnogih industrijskih podjetij, ki so v tem kraju, skoraj gotovo, da pripade socijalni demokraciji, ki je pri nas vseskozi nemško-nacijonalna. Slovenci ostanemo tako bržčas slej ko prej brez zastopstva v državnem zboru, kljub temu, da bi nam po številu prebivalstva in tudi po davčni moči pristojali vsaj trije mandati.

Razume se, da je vočigled tem dejstvom **vladni načrt razdelitve volilnih okrajev na Koroškem za nas absolutno nesprejemljiv**. Bili bi izdajice svojega naroda, če bi ne storili vsega, da preprečimo ta infernalni atentat na našo narodno eksistenco. Kljub temu, da smo prijatelji splošne in enake volilne pravice, moramo vočigled teh dejstev izjaviti, da nam je ljubše, da ostane vse pri starem, nego da se s tako volilno presnovo zapečati za vselej naša usoda in sankejonira naš narodni pogin.

Ker pa želimo, da se volilna reforma izvede, v imenu slovanske vzajemnosti in bratoljubja ter vse-slovanskih koristi apelujemo na vse slovanske in slovanske gospode državne poslance, da nas koroških Slovencev ne žrtvujejo in nas ne pustijo pasti, temveč v odseku in v zbornici — če mogoče sporazumno s pravično mislečimi Nemci — z vsemi silami zagovarjajo in dosežejo spodaj označeno razdelitev volilnih okrajev za Koroško.

Pred vsem naj se tudi na Koroškem, kakor se je to zgodilo v vseh sosednih nemških in narodno mešanih deželah, razun deželnega stolnega mesta Celovec tudi za ostala večja mesta, trge in industrijske kraje ustvari poseben mestni mandat, tako da bo cela dežela razdeljena v dva mestna in osem kmetijskih volilnih okrajev. Na ta način, ki je povsem pravičen in razmeram prikladen, se iz kompaktnega slovenskega ozemlja izloči nemška mesta in industrijske kraje in tako doseže, da vsaj v dveh volilnih okrajih pridemo do svojega zastopstva, ne da bi Nemci kako občutno škodo trpeli, ker bi v slovenskem ozemlju ležeča mesta in industrijski kraji, ki so po večini nemški, ne volili s Slovenci in ne mogli biti od Slovencev majorizirani.

Volilni okraji bili bi potem sledeči:

I. *Mesto Celovec in mesto Št. Vid* s 27.800 prebivalci;

II. *Mesta*: Beljak (9690), Volšperk (2774), Velikovec (1934), Pliberk (945), Železna Kapla (1115), Strassburg (688), Breže (1849), Stari dvor (1152), Trg (2079), Sovodje (917), Milštat (585), Špital (2547), Šmohor (833) in Trbiž (1634) ter *industrijski kraji*: Guštanj (1179), Borovlje občina

(2543), Podljubelj (Podgora) občina (1440), Hüttenberg (952), Plajberg-Rute občina (3435) in Rabelj (820) s skupaj 39.100 prebivalci;

III. *Sodni okraji*: Borovlje (razun občine Borovlje in Podljubelj), Rožek, Dobrlaves; *sledeče občine sodnega okraja Celovec*: Medgorje, Radiše, Žihpolje, Kotmaraves, Bilčovs, Zgornja Vesca, Hodiše, Otok, Škofiče in Šmartin na Dholici, in *sledeče občine sodnega okraja Beljak*: Bekštanj, Marija na Zili in Vernberg s 43.400 prebivalci (37.200 Slovencev, 6200 Nemcev);

IV. *Sodni okraji* Velikovec, Pliberk, Železna Kapla, izvzemši kraje Velikovec, Pliberk, Železna Kapla in Guštanj (vide II), s 36.100 prebivalci (30.900 Slovencev, 5200 Nemcev);

V. *Sodni okraji* Št. Lenart, Volšperk, Št. Pavel, izvzemši mesto Volšperk (vide II), s 40.000 prebivalci;

VI. *Sodni okraji* Svinec, Stari dvor, Krka in Breže, izvzemši kraje Strassburg, Breže, Stari dvor in Hüttenberg (vide II) z 32.000 prebivalci;

VII. *Sodni okraj* Celovec, izvzemši pod III navedene slovenske občine, in *sodni okraj* Št. Vid, razun mesta Št. Vid (vide I), s 36.200 prebivalci;

VIII. *Sodni okraji* Beljak, Podklošter, Trbiž, Šmohor, Paternijon, razun mest in krajev (vide II): Beljak, Plajberk-Rute, Trbiž, Rabelj, Šmohor, z 41.600 prebivalci (11.900 Slovencev, 29.700 Nemcev);

IX. *Sodni okraji* Trg, Milštat, Sovodje, izvzemši mesta Trg, Milštat in Sovodje (vide II), z 31.500 prebivalci.

X. *Sodni okraji* Kotiče, Greifenburg, Špital, Zgornja Bela in Vogliče, izvzemši mesto Špital (vide II), s 35.600 prebivalci.

Zemljevid kaže podobo teh volilnih okrajev in pri-
lično razmerje prebivalstva po narodnosti.

Ta načrt ustreza vsem temeljnim načelom, ki sta jih v svojih govorih o volilni reformi poudarjala tako ekscelenca gosp. ministrski predsednik kakor tudi ekscelenca gosp. minister za notranje stvari.

Po tem načrtu imamo koroški Slovenci v dveh volilnih okrajih (III. in IV.) večino; prišlo bi 68.000 Slovencev v položaj izvoliti narodnega zastopnika, 22.000 Slovencev (ne glede na tiste tisoče, ki jih je ljudsko štetje požrlo) bilo bi pa še vseeno izročeno majoriziranju po nemških večinah. Žrtev naša bila bi torej še vedno dosti občutna.

Posebna poudarka je vredno, da se po predstojem načrtu samo dva sodna okraja (Celovec in Beljak) delita, dočim vsi ostali sodni okraji glede svojega obsega ostanejo nedotaknjeni. Delitev sodnih okrajev Celovec in Beljak pa je neizogibna.

Ako se sprejme zgorajšnji naš načrt, je upanje, da se narodnostne razmere v deželi sčasoma konsolidirajo, narodnostna nasprotja ublaže in ustvari podlaga za prepotrebni mir v deželi. Ako se pa našim skromnim zahtevam, ki smo jih itak skrčili na naš eksistenčni minimum, ne ugodí, potem stojimo ob začetku narodnih bojev, kakoršnih Koroška doslej še ni poznala; bili bomo zadnji obupni boj, sicer brez upa zmage, pa tudi brez vsakega ozira z geslom: „Zob za zob, oko za oko!“

Odvрни Bog to nesrečo od nas!